

Psykologian tutkijakoulu lyhyesti

Valtakunnallinen Psykologian tutkijakoulu (*Graduate School of Psychology*) on verkostomuotoinen, yliopistoverkosto Psykonetin jäsenyliopistojen yhteinen tutkijakoulu. Tutkijakoulun muodostavat yhdessä Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Tampereen ja Turun yliopistojen psykologian laitokset sekä Psykologiska Institutionen vid Åbo Akademi. Tutkijakoulun koordinaatioyksikkönä toimii Turun yliopisto.

Psykologian tutkijakoulun toiminta-ajatuksena on koota maan parhaat psykologian alan tutkijat ohjaajapooliin, joka valmentaa nuorista tutkijakoulutettavista huipputason osaajia. Oman alan erikoisasiantuntijuuden ohella korostetaan tieteellistä yleissivistystä. Koulutusympäristö muodostuu tutkimusryhmistä, joilla on kansainvälinen profiili sekä tuloksin dokumentoidut tutkimusyhteydet. Psykologian valtakunnallisen tutkijakoulun tavoitteita ovat psykologian alan tutkimuksen laadun ja tason nostaminen, väittelyiän alentaminen ja koulutuksen tehostaminen, naisten tutkijanuran edistäminen sekä yliopistojen, tutkimuslaitosten ja tutkijakoulujen välisen yhteistyön lisääntyminen.

Tutkijakoulun johtoryhmä

Tutkijakoulun nykyinen johtoryhmä on valittu nelivuotiskaudeksi 2007-2010. Johtoryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja:

Prof. Christina Salmivalli, TY

Jäsenet:

Prof. Jari Hietanen, TaY
 Prof. Esko Keskinen, TY
 Prof. Mikael Leiman, JoY
 Prof. Katri Räikkönen-Talvitie, HY
 Prof. Katariina Salmela-Aro, JY

Varapuheenjohtaja:

Prof. Katri Räikkönen-Talvitie, HY

Varajäsenet:

Prof. Ulla Kinnunen, TaY
 Prof. Jukka Hyönä, TY
 Prof. Matti Laine, ÅA
 Prof. Teija Kujala, HY
 Prof. Tapani Korhonen, JY, 1.12.08 saakka,
 Prof. Raimo Lappalainen tilalle

Opiskelijajäsenet:

Johanna Rantanen, JY 2008 31.7.2008 asti Cecilia Forsman, TY

Muut jäsenet:

Koordinaattori Mari Saarinen, TY 1.1.2007- 31.3.2008
 Koordinaattori Susanna Kharroubi TY 1.4.2008-29.6.2008
 Koordinaattori Pia Carpelan, TY 30.6.2008 alkaen

Tutkijakoulun johtoryhmä kokoontui yhteensä 8 kertaa vuonna 2008.

Nykyisen, vuonna 2006 valitun johtoryhmän kaikki jäsenet tulevat yliopistojen sisältä. Johtoryhmän kokoonpanossa painotetaan kuitenkin jäsenten yhteiskunta- ja elinkeinoelämysuhteita, joita nykyisenkin johtoryhmän jäsenillä on runsaasti (mm. Työterveyslaitos, Kansanterveyslaitos, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, TEKES, ministeriöt).

Psykologian tutkijakoulun tutkijakoulutettavat ja väitökset 2008

Opetusministeriö on myöntänyt Psykologian valtakunnalliselle tutkijakoululle 14 tutkijakoulutettavan paikkaa vuosille 2007–2011 sekä 3 tutkijakoulutettavan paikkaa vuosille 2006-2009. Ensin mainituista tutkijakoulupaikoista viisi paikkaa on 3-vuotisia ja yhdeksän 5-vuotisia, loput 3 paikkaa ovat 4-vuotisia.

Kaiken kaikkiaan Psykologian tutkijakoulussa opiskeli vuoden 2008 lopussa yhteensä 85 tutkijakoulutettavaa joko edellä mainituilla Opetusministeriön rahoittamilla tutkijakoulupaikoilla tai tutkijakoulun omilla oheispaikoilla. Syksyllä 2008 jaettiin OPM-rahoitteisia tutkijankoulutuspaikkoja kolmelle seuraavalle varasijalla olevalle hakijalle.

Vuoden 2008 aikana väitteli 10 Psykologian tutkijakoulun OPM- tai oheispaikalla ollutta opiskelijaa (ks. taulukko 1). Kaiken kaikkiaan Psykonetin verkostoyliopistoissa väitteli 23 opiskelijaa tohtoriksi. Psykologian tutkijakoulusta väitteli vuonna 2008 valtakunnallisesti katsoen 44 % alan tohtoreista. Lisäksi 1 tutkijakoulun opiskelijoista suoritti lisensiaatin tutkinnon. Väitöskirja tehdään neljän vuoden aikana ja se koostuu tavallisesti 3-5:stä korkeatasoisissa kansainvälisissä julkaisuissa ilmestyneestä tutkimusartikkelista sekä yhteenveto-osasta.

Väitöskirjaan sisällytettävät artikkelit käyvät läpi tiukan tarkastusprosessin, koska ne julkaistaan vertaisarviointia käyttävissä korkeatasoisissa kansainvälisissä julkaisusarjoissa. Monet näistä artikkeleista on tehty yhteistyössä ulkomaisten yhteistyökumppanien kanssa: yhä useamman tutkijakoulutettavan yhtenä ohjaajana on alan kansainvälistä huippua edustava ulkomainen tutkija. Toisaalta tutkijakoulu järjestää kurseja, jotka tukevat artikkelien kirjoittamista. Väitöskirjojen vastaväittäjät tulevat lähes poikkeuksetta Suomen ulkopuolelta edustaen kyseisen tutkimusalueen parasta asiantuntemusta.

UUOSI	VÄITTELIJÄ	VÄITÖSKIRJAN NIMI	AJANKOHTA	YO
2008	Degerman Alexander	Human brain mechanisms of auditory and audiovisual selective attention	12.11.2008	HY
2008	Hintsa Taina	Childhood and adolescent antecedents of work stress and early atherosclerosis	18.6.2008	HY
2008	Hätinen Marja (oheispaikka)	Treating job burnout in employee rehabilitation: changes in symptoms, antecedents and consequences	5.12.2008	JY
2008	Kiuru Noona	The Role of Adolescents' Peer Groups in the School Context	18.2.2008	JY
2008	Lepistö Tuulia (oheispaikka)	Cortical processing of speech and non-speech sounds in autism and Asperger syndrome	11.4.2008	HY
2008	Lönnqvist Jan-Erik (oheispaikka)	Issues in socially desirable responding and personality research	28.11.2008	HY
2008	Peets Kätlin	Social cognition and behavior in relationship context	23.8.2008	TY
2008	Rantanen Johanna	Work-family interface and psychological well-being	29.11.2008	JY
2008	Valli Katja	Threat Simulation. The Function of Dreaming?	31.10.2008	TY
2008	Witting Katarina	Classification, Comorbidity, Heredity, and Risk Factors of Female Sexual Dysfunctions.	12.12.2008	ÅÅ

Taulukko 1. Psykologian tutkijakoulussa opiskelleiden väitökset 2008

Opetus- ja kurssitoiminta sekä kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö

Tutkijakoulutettavien opiskelusta noin kaksi kolmasosaa on oman väitöskirjatutkimuksen tekemistä ja yksi kolmasosa muodostuu suoritettavista muista opinnoista. Opinnot sisältävät toisaalta

tieteenalakohtaisia kursseja, toisaalta menetelmäopintoja sekä työelämävalmiuksia edistäviä yleisiä kursseja.

Tieteenalakohtaisten kurssien lisäksi vuonna 2008 on järjestetty yleisiä, kaikille tutkijakoulutettaville tarkoitettuja kursseja. Teoriatieto ja tutkimustaidot auttavat tuottamaan laadultaan korkeatasoisia väitöskirjoja, mutta ne eivät kuitenkaan riitä oppina tulevalle tutkijanuralle tai uralle julkisella sektorilla tai yritysmaailmassa. Psykologian tutkijakoulussa on panostettu vuonna 2008 tutkimus- ja rahoitussuunnitelmien laadintaan yksilö- ja projektitasoisessa toiminnassa, tutkimustiedon tason arviointiin ja tieteelliseen argumentointiin, psykologian ja laajemman tieteenfilosofian kentän tuntemukseen sekä valmistumisen jälkeisen uramahdollisuuksien kartoittamiseen jo tutkijaopiskelijavaiheessa.

Suomen Akatemia myöntää tutkijakouluille tukea opetus- ja kurssitoiminnan järjestämiseen. Kuluneen vuoden aikana Psykologian tutkijakoulu onkin järjestänyt useita tutkijakoulutettaville ja muille jatko-opiskelijoille suunnattuja opintojaksoja ja tapahtumia, yhteensä 11 kurssia. Valtaosa kursseista järjestetään englanninkielisinä, joten ne ovat avoinna myös esim. Nordic-Baltic-verkoston jäsenyliopistojen tutkijaopiskelijoille.

Mplus II jatkokurssi

Mplus II jatkokurssi järjestettiin kahdessa osassa Jyväskylän yliopistossa, 1. osa 14.2.2008 ja 2. osa 29.2.2008. Luennoitsijoina olivat lehtori Esko Leskinen, FT Asko Tolvanen sekä PsT Noora Kiuru Jyväskylän yliopistosta. Kurssiohjelman sisältönä olivat mixture-analyysi ja mallit sekä monitasoaineistot ja mallit.

Longitudinal Modeling of Developmental Processes

Longitudinal Modeling of Developmental Processes – kurssin luennoitsijaksi saatiin professori Todd D. Little (University of Kansas). Kurssi järjestettiin 16.-18.4.2008 Turun yliopistossa. Kurssilla käsiteltiin seuraavia aiheita:

- Traditional individual difference panel models
- Multiple-group panel models
- Testing mediation and moderation in panel models
- Accelerated designs
- Latent difference scores in longitudinal work
- Growth curve modeling

Philosophy of Science (yleinen tieteenteoria)

Philosophy of Science järjestettiin huhtikuussa 9.-11.2008, toinen osa 3.11.2008 yhdessä yliopistoverkosto Psykonetin erikoispsykologikoulutuksen kanssa. Kurssin luennoitsijana oli professori Antti Revonsuo Turun yliopistosta.

Spring Symposium 2008

Kukin tutkijakoululainen ja ohjaaja kutsutaan kahdesti vuodessa symposiumiin. Kevätsymposiumin teemana 22.-23.5.2008 oli tieteen popularisointi ja tutkijan ura Suomessa. Luennoitsijoina olivat professori Christina Salmivalli (TY), professori Liisa Keltinkangas-Järvinen (HY), professori Kimmo Alho (HY), professori Heikki Hämäläinen (TY), sekä Riku Matilainen ja Mia Weckman Tieteentekijöiden liitosta. Symposiumin ohjelmaan kuuluivat myös pienryhmäsessiot, joissa tutkijakoulutettavat esittelivät töitään ja saivat ohjausta ohjaajilta.

Diskreetit monimuuttujamenetelmät

Diskreetit monimuuttujamenetelmät aloittivat tutkijakoulun syyslukukauden. Kaksiosainen kurssi pidettiin Jyväskylän yliopistossa 28.8.-29.8.2008 sekä toinen osa 11.9.-12.9.2008. Kurssin aiheina olivat jatkuvat monimuuttujamenetelmät, diskreettien muuttujien faktorianalyysit ja polkumallit, mixture-analyysi, latenttien luokkien analyysi ja siirtymäanalyysi, latentit Markov-mallit, Mover-

Stayer –mallit sekä muut erityiskysymykset. Kurssin luennoitsijoina toimivat lehtori Esko Leskinen ja PsT Noora Kiuru Jyväskylän yliopistosta.

Scientific Writing

Scientific writing -kurssi järjestetään vuosittain yhteistyössä Oppimisympäristöjen monitieteisen tutkijakoulun (OPMON) kanssa. Vuoden 2008 kurssi järjestettiin Turun yliopistossa 15.-16.9.2008. Kurssin luennoitsijoina ja ohjaajina toimivat professorit Heikki Hämäläinen (TY), Erno Lehtinen (TY,OPMON), Risto Näätänen (Tarton yliopisto) ja Jari-Erik Nurmi (JY).

Autumn Symposium 2008 (Vilna, Liettua)

Jokasyksyinen symposium järjestettiin yhteistyössä Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology -verkoston kanssa (<http://nbnp.utu.fi/>), Third Annual Meeting pidettiin Vilnan yliopistossa 21.-23.9.2008. Mukana symposiumissa oli 66 osallistujaa: tutkijakoulujen opiskelijoita, koordinaattoreita ja/tai johtajia sekä ohjaajia eri maista (Pohjoismaat, Viro, Latvia, Liettua, Venäjä). Symposiumin teemana oli tutkimusrahoituksen hakeminen ja opiskelijoiden tutkimustyön esittely. Luennoitsijoina toimivat mm. Prof. Kimmo Aho (HY), Prof. Kenneth Hugdahl (University of Bergen), Prof. Katariina-Salmela-Aro (University of Jyväskylä / Academy of Finland) sekä Kustaa Murtamäki (Academy of Finland).

Integrative neuroscience

Integrative neuroscience -kurssi oli avoin kaikille Psykonet yliopistoverkoston opiskelijoille (HY:ssä pidettävät luennot olivat saatavilla myös videovälitteisesti kaikkiin verkoston yliopistoihin). Kurssi koostui luentosarjasta, joka alkoi 17.9.2008 ja päättyi 7.11.2008.

Kurssin organisoinnin yhteistyökumppanina ja luennoitsijoina oli prof. Yoshio Okada (University of New Mexico). Kurssilla oli myös toinen kansainvälinen luennoitsija, professori Joser Rauschecker (Georgetown University, Washington)

Muita luennoitsijoita: prof. Kimmo Alho (HY), prof. Simo Vanni, prof. Risto Ilmoniemi sekä prof. Riitta Hari.

Luentokurssin aiheina olivat:

- 1) 17.9. Teija Kujala and Yoshio Okada
Introduction: Non-invasive neuroimaging techniques and integrative neuroscience
- 2) 24.9. Yoshio Okada
CNS Electrophysiology and Physiological basis of MEG and EEG
- 3) 26.9. Yoshio Okada
MEG and EEG in human brain development research
- 4) 10.10. Josef Rauschecker
Neurophysiological single-unit recording: still the gold standard?
- 5) 15.10. Riitta Hari
Brain in time: MEG studies of human cognition
- 6) 27.10 Risto Ilmoniemi
TMS: Techniques and applications
- 7) 31.10. Simo Vanni
fMRI in brain research
- 8) 7.11. Kimmo Alho
Applications of fMRI in Cognitive Neuroscience

Improving quality of presentations in psychological research conferences

Turun yliopistolla järjestetyssä kurssissa toimi luennoitsijana prof. Ernest Hodges (St. Johns University, New York). Kurssin sisältö koostui luennoista ja tutkijaopiskelijoiden esitelmistä ja se oli tarkoitettu opiskelijoille, jotka haluavat kehittää esiintymistaitojaan kansainvälisiä konferensseja silmälläpitäen. Kurssi pidettiin 14.-15.10.2008.

Auditory and visual information processing in the human brain

Symposium järjestettiin Helsingissä 8.-9.10.2008. Mukana yhteistyössä oli Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology. Symposiumin kansainvälisinä luennoitsijoina olivat mm. professori István Winkler Institute for Psychology, Hungarian Academy of Sciences, and Doctoral School in Psychology (Cognitive Science), Budapest University of Technology and Economics sekä professori Erich Schröger, Institute of Psychology I and Graduate Program "Function of Attention in Cognition", Research Academy Leipzig, University of Leipzig. Ohjelmassa oli 9.10.2008 Risto Näätäsen juhlasymposium, jossa luennoi muita vieraita kansainvälisiä luennoitsijoita Professor Risto Näätäsen's Footprint in Cognitive Brain Research – symposiumin yhteydessä.

Oheisena em. symposiumin luennoitsijat:

Prof. Kimmo Alho, Department of Psychology, University of Helsinki

Prof. Synnöve Carlson, Low Temperature Laboratory, Helsinki University of Technology and Institute of Biomedicine/Physiology, University of Helsinki

Prof. Valéria Csépe, Institute for Psychology, Hungarian Academy of Sciences

Prof. Carles Escera, Department of Psychiatry and Clinical Psychobiology, University of Barcelona

Toht. Catherine Fischer, INSERM U821 and Neurological Hospital, Lyon

Marie-Hélène Giard, INSERM U821, Lyon

Prof. Heikki Hämäläinen, Department of Psychology, University of Turku

Minna Huotilainen, Cognitive Brain Research Unit, Department of Psychology, University of Helsinki

Prof. Risto Ilmoniemi, Laboratory of Biomedical Engineering, Helsinki University of Technology

Prof. Teija Kujala, Cognitive Brain Research Unit. Department of Psychology, University of Helsinki

Prof. Heikki Lyytinen, Department of Psychology, University of Jyväskylä

Petri Paavilainen, Department of Psychology, University of Helsinki

Toht. Eero Pekkonen, Department of Neurology, Hospital District of Helsinki and Uusimaa

Prof. Mikko Sams, Laboratory of Computational Engineering, Helsinki University of Technology

Prof. Erich Schröger, Institute of Psychology I, University of Leipzig

Toht. Mari Tervaniemi, Cognitive Brain Research Unit. Department of Psychology, University of Helsinki

Prof. István Winkler, Institute for Psychology, Hungarian Academy of Sciences

Kehityspolkuanalyysi

Jyväskylän yliopistolla järjestetyn kurssin tavoitteena oli kuvailla kehityspolkuanalyysimenetelmää, sen mahdollisuuksia ja rajoitteita sekä sen monia sovelluksia psykologian alalla. Lisäksi tavoitteena oli tutustua kehityspolkuanalyysin toteuttamisen eri vaiheisiin harjoitusten aikana. Kurssilla käytettiin esimerkkiaineistoa, mutta osallistujien oli mahdollista tuoda mukanaan myös omaa aineistoa. Kurssin näkökulma oli soveltava. Kurssin ajankohta oli 28.11.2008 ja kurssin luennoitsijana toimi dos. akatemiattutkija Katja Kokko (JY).

Psykiatrisen kuvantamisen kurssi sekä Birth cohorts in psychiatric research – what can they tell us?

Psykologian tutkijakoululaisilla oli mahdollisuus osallistua psykiatrisen tutkijakoulun järjestämille kursseille: Psykiatrisen kuvantamisen kurssi sekä Birth cohorts in psychiatric research – what can they tell us?

Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology kurssit

Psykologian tutkijakoululaisilla on ollut mahdollisuus osallistua vuonna 2008 verkoston tarjoamille kursseille <http://nbnpu.fi/index.htm> .

Mplus II jatkokurssi 6 ECTS
Time: Part I: 14.2.2008/Part II: 28.2.2008 Place: University of Jyväskylä Language: Finnish Lecturers: prof. Esko Leskinen, FT Asko Tolvanen, PsT Noora Kiuru
Longitudinal Modeling of Developmental Processes 2 ECTS
Time: 16.-18.4.2008 Place: University of Turku Language: English Lecturers: Todd Little (University of Kansas)
Philosophy of Science (yleinen tieteenteoria) 3 ECTS
Time: 9.-11.4.2008 Place: University of Turku Language: Finnish Lecturers: Prof. Antti Revonsuo Arranged with: Psykonet erikoispsykologikoulutus
Spring Symposium 2008 1 ECTS
Time: 22.-23.5.2008 Place: Varalan urheiluopisto, Tampere Language: Finnish/English Theme: Popularizing science. Research career in Finland. Lecturers: prof. Christina Salmivalli, prof. Liisa Keltinkangas-Järvinen, Kimmo Alho, Heikki Hämäläinen, Riku Matilainen, Mia Weckman
Diskreetit monimuuttujamenetelmät 6 ECTS
Time: Part 1 28.-29.8.2008 Part 2 11.9.-12.9.2008 Place: Jyväskylän yliopisto Language: Finnish Lecturers: Prof Esko Leskinen and PsT Noora Kiuru
Scientific Writing 4 ECTS
Time: 15.-16.9.2008 Place: University of Turku Language: English Lecturers: Prof. Heikki Hämäläinen, prof. Erno Lehtinen, prof. Jari-Erik Nurmi and prof. Risto Näätänen Arranged with: OPMON Graduate School
Autumn Symposium 2008 (Vilna/Liettua) 2 ECTS
Time: 21.-23.9.2008 Place: Vilnius University, Lithuania Language: English Theme: Research funding Lecturers: prof. Several lecturers from Nordic-Baltic countries Arranged with: The Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology and Vilnius University
Integrative neuroscience 5 ECTS
Time: 17.9.-7.11.2008 Place: University of Helsinki and also video lesson available in Psykonet network universities Language: English Lecturers: prof. Teija Kujala, prof. Kimmo Alho, prof. Yoshio Okada, prof. Josef Rauschecker, DR. Simo Vanni, prof. Risto Ilmoniemi, prof. Riitta Hari Arranged with: Yoshio Okada, Professor of Neurology and Neurosciences, University of New Mexico
Improving quality of presentations of psychological research conferences 4 ECTS
Time: 14.-15.10.2008 Place: University of Turku Language: English Lecturers: prof. Ernest Hodges from St Johns University
Auditory and visual information processing in the human brain 1 ECTS
Time: 8.-9.10.2008 Place: University of Helsinki (video conference) Language: English Themes: Auditory and visual information processing on 8.10.2008, professors Risto Näätänen's footprint in cognitive brain research on 9.10.2008 Lecturers: 8.10.2008 Prof. Erich Schröger, prof. Istvan Winkler, prof. Synnove Carlson, prof. Kimmo Alho, prof. Heikki

Hämäläinen 9.10.2008 several national and international lecturers (from Spain, Hungaria, Germany, France) Arranged with: The Institute for Psychology, Hungarian Academy of Sciences and Doctoral School in Psychology, The Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology, Institute of Psychology, University of Leibzig
Kehityspolkuanalyysi 1 ECTS
Time: 28.11.2008 Place: University of Jyväskylä Language: Finnish Lecturers: Dr. Katja Kokko

Taulukko 2. Psykologian tutkijakoulun toteutunut opetus, yhteenveto vuodelta 2008

OPINTOJAKSOT 2008	Tutkijakoulun opiskelijat							Muut opiskelijat	Yht.
	HY	JoY	JY	TaY	TY	ÅA	Yht.		
Mplus II jatkokurssi	2	-	4	2	2	-	10	-	10
Longitudinal modeling of developmental processes	-	-	1	2	5	-	8	20	28
Philosophy of Science	-	-	1	2	1	1	5	7	12
Spring Symposium 2008	6	1	3	8	-	-	18	-	18
Baltic-Nordic Autumn Symposium, Vilna	4	1	1	-	3	-	9	30	39
Scientific Writing	-	-	2	-	4	1	7	5	12
Diskreetit monimuuttujamenetelmät	1	-	3	1	1	-	6	10	16
Integrative Neuroscience	3	-	-	2	4	-	9	43	52
Auditory and visual information processing in the human brain	2	-	1	-	1	-	4	29	33
Kehityspolkuanalyysi	3	-	3	3	-	-	9	3	12
Improving quality of presentations of psychological research	1	-	1	-	6	-	8	-	8
Osallistujat	22	2	20	20	27	2	93		
YHTEENSÄ							93	147	240

Taulukko 3. Tutkijakoulun opintojaksolle osallistuneet opiskelijat, vuosi 2008

Suomen Akatemian tutkijakouluhaku vuosille 2010-2013

Tutkijakoulu anoi syksyn 2008 haussa 12 uutta tutkijankoulutuspaikkaa sekä toimintamäärärahat vuosille 2010-2013. Seuraava haku on vuonna 2010, jolloin suunnitelmassa on anoa 8 tutkijakoulutuspaikkaa lisää.

Nykyisen koordinaattorin 5-vuotiskausi päättyy 31.12.2011. Haun yhteydessä anottiin koordinaattorin palkkausmäärärahoja vuosille 2012-13.

Henkilövaihdoksia vuonna 2008

Tutkijakoulun koordinaattori Mari Saarinen erosi toimesta keväällä 2008, tutkijakoulua koordinoi väliaikaisesti Susanna Kharroubi ennen uuden koordinaattorin valintaa. Uusi koordinaattori Pia Carpelan aloitti virassa 30.6.2008. Johtoryhmän opiskelijajäsen Johanna Rantanen irtisanoutui 1.8.2008 alkaen ja johtoryhmän varajäsen Tapani Korhonen jäi eläkkeelle 1.12.2008 alkaen. Hänen tilalleen tuli Raimo Lappalainen.

Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö

Opetusta järjestetään kaikilla Psykonet-verkoston kuuluvilla psykologian laitoksilla, useimmiten face-to-face koulutuksena. Psykologian tutkijakoululla on kuitenkin käytettävissään myös Psykonetin rakentama videoneuvotteluvälineistö, jota hyödynnetään tutkijakoulun kurssien yhteydessä (esim. Integrative Neuroscience). Syksyllä 2007 tutkijakoulu sai käyttöönsä Moodle:n eli virtuaalisen oppimisalustan, joka mahdollistaa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön lisäämisen

ja virtuaalisten työkalujen hyödyntämisen opetuksen tukena. Samanaikaisesti myös tutkijakoulun [www-sivut](http://www.gspsey.fi) uudistettiin ja siirrettiin osoitteeseen www.gspsey.fi.

Talous

Tutkijakoulun varat koostuivat Suomen Akatemian opetus- ja kurssitoimintaan osoittamasta tutkijakoulutuesta ja Opetusministeriön tutkijakoulutettaville myöntämistä palkkamäärärahoista. Varojen käyttö on eritelty taulukossa 'Tilinpäätöstiedot 2008, Psykologian tutkijakoulu'.

Opiskelijavalinnat vuonna 2008

Tutkijakoulu on täyttänyt tutkijakoulupaikkoja vuoden 2007 haun varasijoilta. Yhteensä 5 varasijalta valittua on saanut OPM-rahoitteisen tutkijakoulutuspaikan vuonna 2008.

Vuoden julkaisu 2008

Psykologian tutkijakoulu järjesti vuonna 2008 ensimmäisen ”vuoden julkaisu” –kilpailun. Kutsu kilpailuun lähetettiin kaikille tutkijankoulun opiskelijoille marraskuussa 2008. Määräaikaan 1.12.2008 mennessä kilpailuun ilmoittautui osallistujia yhteensä 11. Artikkelin tulee olla julkaistu 1.1.2008-31.12.2008 välisenä aikana, sen tulee liittyä omaan väitöskirjaan. Tutkijakoulun johtoryhmän jäsenistä koostuva jury arvioi artikkelit ja voittaja julkistetaan kevätsymposiumin yhteydessä toukokuussa 2009. Kriteereinä käytetään:

- 1) tieteellistä laatua
- 2) luovuutta, omaperäisyyttä
- 3) teoreettista ja yhteiskunnallista merkitystä.

Tiedotustoiminta ja näkyvyyden lisääminen

Tutkijakoulun tiedotustoimintaa toteutetaan sähköpostilistojen (opiskelijat, ohjaajat, johtoryhmä), kotisivujen sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyönä. Kurseista ilmoitetaan tutkijakoulun kotisivuilla www.gspsey.fi sekä erikseen sähköpostitse opiskelijoille. Psykonetin intranet-sivuille tallennetaan pöytäkirjat sekä esityslistat jokaisesta johtoryhmän kokouksesta. Yhteistyökumppaneiden koordinaattorit toimittavat kurssi-ilmoituksia psykologian tutkijakoulun koordinaattorille, joka toimittaa ne eteenpäin opiskelijoille. Nyt toteutettavana oleva tutkijakouluessitteen laadinta toimii tiedottamisen apuna jatkossa esim. Psykonet-yliopistoverkoston laitoksilla, jossa materiaalia voidaan jakaa tutkijakoulun toiminnasta kiinnostuneille tahoille. Tutkijakoulu laati posterin Vilnan symposiumiin, josta painatetaan julisteita jaettavaksi verkostoyliopistojen laitoksille. Posterit ja esitteet ovat englanninkielisiä, joten niitä voidaan myös jakaa kansainvälisissä kongresseissa ja muiden kansainvälisten vierailujen yhteydessä.

Tutkijakoulu on myös tehnyt yhteistyötä Suomen psykologisen seuran nuorten tutkijoiden jaoksen NuTu:n kanssa, osallistumalla joulukuussa järjestettyyn seminaarin panelistin kulukorvauksiin. Seminaarissa käsiteltiin poikki/monitieteellisyyttä eri näkökulmista kolmen paneelikeskustelijan voimin.

Alumnitoiminnan käynnistys

Tutkijakoulu on käynnistänyt alumniverkoston kokoamisen vuonna 2008. Tarkoituksena on järjestää ensimmäinen tapaaminen vuoden 2010 Psykologian kongressin yhteydessä. Siitä eteenpäin tutkijakoulu järjestää jatkossa alumnitapaamisen kotimaassa joka toinen vuosi pidettävän Psykologia-kongressin yhteydessä. Alumnitapaamisissa kohtaavat eri aloille sijoittuneet tohtorit ja uudet tohtorikoulutettavat. Näin edistetään vuorovaikutusta tutkijakoulutettavien ja elinkeinoelämän välillä ja tarjotaan tutkijakoulutettaville tietoa uranäkymistä ja -mahdollisuuksista elinkeinoelämän palveluksessa. Alumniverkosto toimii yhteydenpitovälineenä tutkijakoulun, sen kehittämisen ja elinkeinoelämän välillä. Psykologian tutkijakoulussa parhaillaan muodostettavan alumniverkoston kautta yhteys säilyy myös niihin väitelleihin opiskelijoihin, jotka valmistumisensa jälkeen siirtyvät töihin ulkomaille.

Kansainvälinen toiminta

Kotimaisten luennoitsijoiden lisäksi tutkijakoulussa vieraili vuonna 2008 useita kansainvälisiä asiantuntijoita. Tieteenalakohtaisten kurssien ja menetelmäopintojen opettajina toimivat kunkin alan johtavat asiantuntijat Suomesta ja ulkomailta. Tästä syystä ulkomaisia luennoitsijoita on käytetty paljon vuonna 2008, sillä useilla opetuksen alueilla (mm. metodiopetus) paras mahdollinen asiantuntijuus löytyy Suomen ulkopuolelta.

Longitudinal Modeling of Developmental Processes –kurssin luennoitsijaksi saatiin professori Todd D. Little (University of Kansas). Vilnassa luennoi prof. Kenneth Hugdahl (University of Bergen), Integrative Neuroscience kurssin organisoinnin yhteistyökumppanina ja luennoitsijoina oli prof. Yoshio Okada (University of New Mexico) sekä professori Joser Rauschecker (Georgetown University, Washington). Improving quality of presentations of psychological research conferences - kursilla toimi vetäjänä prof. Ernest Hodges (St. Johns University, New York). Auditory and visual information processing in the human brain symposiumissa Helsingissä mukana yhteistyössä oli Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology –verkosto sekä luennoitsijoina toimineet professori István Winkler Institute for Psychology, Hungarian Academy of Sciences, and Doctoral School in Psychology (Cognitive Science), Budapest University of Technology and Economics sekä professori Erich Schröger, Institute of Psychology I and Graduate Program “Function of Attention in Cognition”, Research Academy Leipzig, University of Leipzig. Professor Risto Näätänen’s Footprint in Cognitive Brain Research –symposiumin yhteydessä saatiin vieraaksi useita kansainvälisiä luennoitsijoita.

Psykologian tutkijakoulun järjestämille kursseille on osallistunut koti- ja ulkomaisia tutkijakoulutettavia ja jatko-opiskelijoita myös tutkijakoulun ulkopuolelta. Kaikki Psykologian tutkijakoulun kurssit ovat avoimia mm. kaikille *Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology* –verkostoon kuuluville jatko-opiskelijoille ja myös Psykologian tutkijakoulun omat tutkijakoulutettavat voivat halutessaan osallistua yhteistyöverkoston kurssiohjelmaan sisältyville kursseille. The Danish Research School of Psychologyn kurseja on voinut myös ottaa tarvittaessa mukaan opinto-ohjelmaan <http://www.drsp.dk/sites/31.html>. Yhteistyötä Nordic-Baltic -verkoston kanssa tiivistetään vuoden 2009 aikana mm. tarjoamalla yhteisiä kurseja.

Psykologian tutkijakoulu hallinnoi Nordic-Baltic Doctoral Network in Psychology -verkoston toimintaa vuosien 2006-2009 välisenä aikana. Verkosto toimii Nordforskin määrärahan tuella ja siihen kuuluu kaikkiaan 11 tutkijakoulua tai yliopiston laitosta Baltian maista, Pohjoismaista ja Venäjältä (ks. toimintaraportti 2006-2007). Verkosto on tähän mennessä järjestänyt tutkijaopiskelijoiden ja ohjaajien yhteisen seminaarin Virossa (syksyllä 2006) ja Ruotsissa (syksyllä 2007) sekä Liettuassa (syksyllä 2008). Seuraava tapaaminen järjestetään Suomessa. Verkoston seminaareissa on kuultu sekä tutkijakoulutettavien että senioritutkijoiden esityksiä omista aihepiireistään, saatu metodiopetusta ja verkostoiduttu saman alan tutkijoiden kanssa. Tutkijakoulu on tukenut opiskelijoidensa osallistumista näihin tapaamisiin, ja toistaiseksi kaikki halukkaat ovat voineet osallistua. Tutkijakoulu on myös informoinut opiskelijoitaan verkostoon kuuluvien tutkijakoulujen kurssitarjonnasta. Osallistuminen verkostoon kuuluvien tutkijakoulujen kursseille on vähitellen alkanut ja myös Suomen tutkijakoulun kursseille on osallistunut opiskelijoita mm. Latviasta, Norjasta, ja Ruotsista.

Vuonna 2008 tutkijakoulun kursseilla on vierailut ulkomaisia opiskelijoita seuraavasti

- Longitudinal modeling of developmental processes: Latviasta 3 opiskelijaa
- Autumn Symposium 2008: Tanskasta 3, Virossa 2, Islannista 1, Latviasta 5, Liettuasta 5, Venäjältä 7 ja Ruotsista 6 opiskelijaa
- Auditory and visual information processing in the human brain: Liettuasta 3, Tanskasta 1, Venäjältä 1 ja Virossa 2 opiskelijaa

Nordic-Baltic verkoston lisäksi tutkijakoulun nimettyjä kansainvälisiä yhteistyökumppaneita ovat olleet vuonna 2008 Viron käyttäytymis- ja terveystieteiden ja Unkarin psykologian ja kognitiotieteen

tutkijakoulut sekä Leipzigin yliopiston Institute of Psychology I and Graduate Program "Function of Attention in Cognition", Research Academy Leipzig.

Kansainvälisen toiminnan aloittajina ovat toimineet erityisesti ohjaajat, joilla on jo valmiita kontakteja useihin ulkomaisiin tahoihin. Yhä enemmän aloitteita kansainväliseen toimintaan tulee myös opiskelijoilta, jotka ovat solmineet kansainvälisiä kontakteja joko tutkijakoulun järjestämissä tilaisuuksissa tai muissa tilaisuuksissa, esim. konferensseissa. Kansainvälisen toiminnan koordinaatiossa tärkeässä roolissa on ohjaajien lisäksi myös tutkijakoulun koordinaattori, joka järjestää ja organisoii kansainväliset kurssit, ulkomailla järjestettävät symposiot sekä huolehtii tiedottamisesta eri osanottajaryhmien välillä.

Yhä useammat väitöskirjatyön artikkeleista on tehty yhteistyössä ulkomaisten yhteistyökumppanien kanssa ja yhä useamman tutkijakoulutettavan yhtenä ohjaajana on alan kansainvälistä huippua edustava ulkomainen tutkija. Myös väitöskirjojen vastaväittäjät tulevat lähes poikkeuksetta Suomen ulkopuolelta edustaen kyseisen tutkimusalueen parasta asiantuntemusta. Em. yhteistyön muodot ovat osa tutkijakoulun kasvavaa kansainvälistä toimintaa ja kehitystä.

Lisäksi ulkomaisten opiskelijoiden edellytyksiä liittyä tutkijakouluun on tuettu seuraavin tavoin:

- OPM-rahoitteista paikkaa tai oheispaikkaa ei ole rajoitettu kansallisesti, vaan valinta perustuu muihin kriteereihin, joista tärkeimmät ovat hakijan prognoosi, erityisesti korkeatasoinen ja toteutettavissa oleva tutkimussuunnitelma. Tämä hakuprosessi takaa sen, että vain korkeatasoisimmat hakijat hyväksytään tutkijakoulun OPM-paikoille. Oheispaikalle hyväksytään periaatteessa samoin edellytyksin, mutta hakijalla on oltava täysipäiväinen rahoitus tutkimustyölleen vähintään vuodeksi.
- Oppimisympäristön kieli on ensisijaisesti englanti: lähes kaikki kurssit ja symposiot järjestetään englanniksi.

Opiskelijaliikkuvuus kotimaassa ja ulkomailla

Psykologian tutkijakoulu on tukenut Suomen Akatemian myöntämällä määrärahalta myös yksittäisten tutkijaopiskelijoiden koti- ja ulkomaille suuntautuneita kongressi- ja muita opintomatkoja.

Tutkijakoulun kurssitoiminta on hajautettu eri kaupunkeihin, jotta yhtäältä osa kursseista olisi tarjolla lähellä ja toisaalta kursseille osallistuminen lisäisi valtakunnallista liikkuvuutta. Liikkuvuutta tuetaan tutkijakoulussa myös myöntämällä kurssitukea, joka kattaa ainakin osan opiskelijoiden matkustus- ja majoituskuluista. Lisäksi osalla opiskelijoista on väitöskirjatyön ohjaajia eri yliopistoista, joiden tutkimusryhmissä tutkijakoulutettavalla on mahdollisuus tehdä tutkimusta. Liikkuvuutta on edistetty vuonna 2008 myös tuomalla eri psykologian laitosten ja yhteistyökumppaneina olevien tutkijakoulujen sekä muiden yhteistyötahojen tarjoama opetus Psykologian tutkijakoulun opiskelijoiden saataville.

Psykologian tutkijakoulu myönsi 10 opiskelija-apurahaa kongresseihin ja/tai tutkimusmatkoihin. Lisäksi tutkijakoulu korvaa sekä OPM- että oheispaikoilla opiskelevien tutkijakoulutettavien kurssiosallistumisista aiheutuneita kuluja.

VIERAILUT, KONGRESSIT JA KURSSIT 2008	YHTEENSÄ 2008		
	OPM	OHEIS	KAIKKI
Työskentely, vierailu ulkomailla 2008	6	0	6
Osallistuminen kansainvälisille kursseille	7	10	17
Osallistuminen kongresseihin Suomessa	13	21	34
Osallistuminen kongresseihin ulkomailla	19	40	59
YHTEENSÄ	45	71	116

Taulukko 4. Psykologian tutkijakoululaisten vierailut, osallistuminen kursseille tai kongresseihin Suomessa ja ulkomailla 2008

Psykologian tutkijakoululaiset osallistuivat aktiivisesti erilaisiin kansainvälisiin ja valtakunnallisiin kursseihin tai kongresseihin Suomessa ja ulkomailla (ks. taulukko 4). Puolet ulkomaanvierailuista kohdistui alan ulkomaisiin kongresseihin.

Yhteistyö ja verkostoituminen

Psykologian tutkijakoulu on tiivistänyt yhteistyötään mm. Oppimisympäristöjen monitieteisen tutkijakoulun (OPPMON) kanssa. Tutkijakoulut ovat rahoittaneet ja järjestäneet yhteistyönä opintojaksoja ja -tapahtumia. Tutkijakoulujen koordinaattorit ovat myös vaihtaneet ja välittäneet tietoa kolmansien osapuolien järjestämistä seminaareista.

Psykologian tutkijakoulun opetusohjelma on herättänyt kiinnostusta myös muissa tutkijakouluissa. Yliopistoverkosto Psykonetin erikoispsykologikoulutuksen kanssa yhteistyö on jatkunut edellisen vuoden kaltaisesti ja opiskelijat ovat hyödyntäneet toistensa opintotarjontaa. Yhteistyössä erikoispsykologikoulutuksen kanssa järjestettiin mm. Tieteenfilosofian kurssi. Tieteellisen kirjoittamisen kurssille osallistui opiskelijoita myös Oppimisympäristöjen monitieteisestä tutkijakoulusta (OPMON).

LIITE 1

Tutkijakoulu pähkinänkuoressa 2008

Vuoden 2008 kysely tutkijaopiskelijoille toteutettiin joulukuussa 2008. Opiskelijoille lähetettiin sähköpostitse ohjeistukset ja lomake, palautuspäivämäärä oli 31.12.2008. Vastanneita yhteensä 64: 24 vuonna 2008 OPM-paikalla opiskellutta opiskelijaa sekä 40 oheispaikkalaista. Oheisena kyselyn satoa taulukoituna (taulukot 6 - 9).

OPISKELIJAT 2008	YHTEENSÄ	Miehet		Naiset	
		Suomal.	Ulkomaal.	Suomal.	Ulkomaal.
OPM:n tutkijakoulupaikoilla olleet opiskelijat 2008 yhteensä	26	7	1	16	2
4-vuotiskaudeksi palkatut OPM-opiskelijat	0	0	0	0	0
Muut päätoimiset opiskelijat	59	9	3	46	1
Sivutoimiset opiskelijat	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	85	16	4	62	3
Keskeyttäneet/peruutt. opiskelijat	2	2	0	0	0

Taulukko 5. Tutkijaopiskelijoiden määrä 31.12.2008 psykologian tutkijakoulussa

Psykologian tutkijakoulussa oli vuoden 2008 lopussa yhteensä 85 opiskelijaa (taulukko 5), joista 26 opiskeli OPM-rahoitteisella paikalla. OPM-paikalla opiskelevista oli 3 ulkomaista opiskelijaa (2 naista ja 1 mies), vastaavasti oheispaikalla opiskelevien joukossa oli 4 ulkomaista opiskelijaa (1 nainen ja 3 miestä). Naisia OPM-paikalla opiskelevissa opiskelijoissa oli yhteensä 18, vastaavasti miehiä oli 8. Oheispaikoilla naisia oli 47 ja miehiä 12.

VUONNA 2008 ARVIOITU VÄITTELYAJANKOHTA	YHTEENSÄ		
	OPM	OHEIS	KAIKKI
2009	10	5	15
2010	8	13	21
2011	2	10	12
2012	0	7	7
YHTEENSÄ	20	35	55

Taulukko 6. Psykologian tutkijakoulun tämänhetkisten opiskelijoiden oma arviointi väittelyajankohdastaan

Valtaosa tutkijakoulun opiskelijoista arvioi valmistuvansa vuosina 2009-2010 (taulukko 6). Vastauksista on vähennetty vuonna 2008 väitelleet, joita vastanneista oli yhteensä 9.

JULKAISUTYYPPI 2008	ULKOMAILLA		SUOMESSA		YHTEENSÄ 2008		
	OPM	OHEIS	OPM	OHEIS	OPM	OHEIS	KAIKKI
Referoidut artikkelit	39	18	5	5	44	23	67
Referoidut konferenssijulkaisut	6	4	2	6	8	10	18
Muut artikkelit ja konferenssijulkaisut	0	1	2	1	2	2	4
Monografiat, kirjat, toimitetut julkaisut	0	1	4	3	4	4	8
Julkaisut yliopistojen tms. julkaisusarjoissa	2	0	2	2	4	2	6
Julkaisut yleistajuisissa lehdissä	0	0	0	1	0	1	1
YHTEENSÄ	47	24	15	18	62	42	104

Taulukko 7. Psykologian tutkijakoulun opiskelijoiden julkaisut vuonna 2008

Vuonna 2008 vastanneet julkaisivat yhteensä 104 julkaisua (taulukko 7), joista OPM-paikalla opiskelevien julkaisumäärä oli 62 ja oheispaikalla julkaisujen määrä oli 42 julkaisua. Eniten julkaistiin referoituja artikkeleita (yhteensä 67, joista OPM-paikalla olevat opiskelijat julkaisivat 44 artikkelia). Näistä valtaosa julkaistiin ulkomailla (yht. 57 artikkelia).

SUORITETUT TUTKINNOT 2008	Miehet		Naiset		YHTEENSÄ 2008
	Suomal.	Ulkomaal.	Suomal.	Ulkomaal.	
Suoritetut lisensiaatin tutkinnot	0	0	1	0	1
Suoritetut tohtorin tutkinnot	2	0	7	1	10

Taulukko 8. Suoritettujen tutkintojen määrä 2008 psykologian tutkijakoulussa

Vuonna 2008 tutkijakoulusta väitteli yhteensä 10 opiskelijaa (8 naista ja 2 miestä) tohtoriksi (taulukko 8). Lisensiaatin tutkinnon suoritti 1 tutkijaopiskelija.